

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

17.2.2026

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00230 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite Lausuntopyyntö 16.1.2026 (VN/670/2026-MMM-1)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto maa- ja metsätalousministeriön ehdottamista kalastussääntöön tarvittavista muutoksista Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön 16 §:n mukaisia vuotta 2026 koskevia neuvotteluja varten.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut lausuntopyynnön aineistoon koskien Tornionjoen kalastussäännön muutostarpeista vuodelle 2026 ja lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön 1§ edellyttää kalastuksen järjestämistä siten, että kalastuksen tulee olla kohtuullista kalakantojen suojelun ja kestävän käytön kannalta. **SVK huomauttaa, etteivät lausunnolla olevan kalastussäännön jokisuun merialueen kalastukseen vuonna 2025 sovelletut aikarajoitukset ohjaa kaikkien Tornionjoen kalakantojen kalastusta kestäväällä tavalla.** Meritaimen on edelleen uhanalainen huolimatta taimenkannan lievästä vahvistumisesta. Tornionjoen lohen nousumäärässä tulee pitää minimimitavoitteena kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian linjausten mukaista nousumäärää, jolla tähdätään 80 % smolttituotannon tavoitteeseen. Nykyisen tieteellisen arvion (LUKE ja SLU 2024) mukaan 80 % smolttituotanto voitaisiin mahdollisesti saavuttaa Tornionjoella noin 41 000 lohen nousumäärällä.

Tornionjoen vaellussiikakanta on heikentynyt ja jokeen nousevien siikojen keskikoko on pienentynyt. Vaellussiian kaupallista kalastusta jokisuistossa on tarpeen rajoittaa nykyisestä tasosta kannan voimistamiseksi. Tornionjoen vaellussiian osalta erittäin suuri merkitys kannan vahvuuteen, kutukalojen määrään ja kokoon on koko Pohjanlahden alueen voimakkaalla verkkokalastuksella. Vaellussiian verkkokalastuksen säätelyssä on tarve edelleen kasvattaa sallittuja minimisolmuvälejä nykyisestä koko merialueella.

Harjuskannan tilasta Tornionjoella on saatavissa vain vähän tutkittua tietoa. Nykytiedon mukaan harjuskanta on joen yläosilla vahva ja alaosilla mahdollisesti hieman taantunut, mutta ei vaarantunut.

Harjuskantaa suojellaan Tornionjoen alueella pyyntimittasäätelyllä, syksyisellä yleisellä kalastuskiellolla ja harjuksen kevätaikaisella kuturauhoituksella.

Vuonna 2025 lohien nousumäärä oli Luken kaikuluotauksen perusteella Tornionjoella noin 45 000 kappaletta tasolla. Jokeen nousi noin 15 000 kappaletta yhden merivuoden ja noin 30 000 kappaletta kahden tai useamman merivuoden lohia. Vuoden 2025 nousumäärien perusteella voidaan olettaa 2026 jokeen nousevan lohimäärän olevan kasvusuunnassa. Tämä edellyttää merialueen lohenkalastuksen säätelyn pysymistä vuoden 2025 tasolla.

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja siihen kuuluvan Tornionjoen kalastussäännön 11 § mukaan lohien ja taimenen ammattimaisen kalastuksen saa aloittaa merialueella kiinteillä pyydyksillä aikaisintaan 17. kesäkuuta ja viimeistään 29. kesäkuuta.

Lohen kaupallista kalastusta muulla Pohjanlahden merialueella ohjaaviin kansallisiin asetuksiin tehtiin muutoksia kaudelle 2025 ja ne tulee pitää edelleen voimassa. Keväällä tapahtuva lohien kaupallinen kalastus lisää valikoimatonta sekakantakalastusta merellä ja kohdistuu suurikokoisiin aikaisin keväällä vaeltaviin emolohiin, joilla on suuri merkitys lohikantojen lisääntymiselle. Aikaisin keväällä aloitettava kaupallinen kalastus kohdistuu voimakkaammin viljeihin lohikantoihin kuin istutuskantoihin, joiden päävaellus ajoittuu viljejä lohikantoja myöhäisempään ajankohtaan. Pohjanlahden kalastussäädökset vaikuttavat suoraan myös Tornionjoen lohikannan nousumääriin.

Tornionjoen villin lohikannan poikastuotannon tavoitetason saavuttamiseksi jokisuun merialueen loheen kohdistuvan kiinteillä pyydyksillä tapahtuvan kalastuksen aloitusajaksi tulee neuvotteluissa esittää voimassa olevan kalastussäännön 11§ mukaista viimeistä mahdollista aloituspäivää 29. kesäkuuta 2026 Suomeen ja Ruotsiin. Vaihtoehtoisesti lohenkalastuksen tehoa voidaan pienentää rajoittamalla sopimusalueella käytettävien pyydysten määrää.

Varovaisuusperiaatteen mukaan kahden lohien vuosikiintiö lienee edelleen perusteltua vuonna 2026. Vuonna 2025 oli ensimmäistä kertaa jokialueella käytössä lohisaaliin vuosikiintiö kaksi lohta kalastajaa kohden pyyntitavasta riippumatta. Kausikiintiöt tulee asettaa voimaan aina määräaikaikaisina lohikantojen ollessa tieteellistä tavoitetasoa heikompia.

Uutena säädöksenä ehdotettu lohisaaliin merkintävelvollisuus jokialueella on kannatettavaa vuosikiintiön noudattamisen varmistamiseksi ja kalastuksenvalvonnan helpottamiseksi. Suomessa merialueella saalislohiin merkinnässä käytössä oleva menetelmä sopii myös jokialueelle. Merkki tulee kiinnittää suun kautta lohien kiduskannen ympäri siten, että sen käyttäminen useampaan kertaan ei ole mahdollista. Lohimerkkien jakaminen jokialueella kalastaville pitää järjestää mahdollisimman sujuvaksi useisiin pisteisiin jokivarren alueella.

Vapa- ja lippokalastusta on jo useita vuosia säädelty lohien saaliskiintiöllä yksi lohi kalastajaa kohden 24 tunnin aikana, pyyntimitoilla, sekä ajallisilla ja alueellisilla rajoituksilla. Nämä säädökset tulisi pitää samansisältöisinä voimassa kalastuskaudella 2026.

Jokialueella sallitun kalastuskauden pituutta on syytä rajoittaa vuonna 2026. Ehdotuksen mukaan lohenkalastus olisi sallittua 9.6.-15.8. ja sen jälkeen edelleen 25.8. saakka tiukennetuilla säädöksin. Lisäksi suurten naaraslohiin vapautuspakko olisi voimassa elokuun lopussa. Vapakalastuksen kalastuskauden lyhentämisellä saavutettava vaikutus jokialueen lohisaaliin pienenemiseen on suurin elokuussa. Elokuussa on aiemmin pyydetty noin puolet koko vapakalastuksen lohisaaliista. Näin ollen mahdollinen kalastuskauden lyhentäminen jokialueella on perustelluinta tehdä elokuun loppupuolella.

Vuoden 2025 kalastusta koskevissa säädöksissä Könkämäenon hidasvirtaisilla osuuksilla on sallittua kalastaa verkoilla muita kaloja kuin lohta, taimenta ja nieriää 15.–30. syyskuuta. Harjuksen, siian ja hauen vapakalastus on vastaavana aikana epäjohdonmukaisesti kielletty samaan aikaan samoilla alueilla ja se tulisi sallia.

Spinnflugakalastuksen rajoitusten tulisi koskea Matkakoskella myös Ruotsin rantaa ruotsalaisten ja suomalaisten kalastajien tasapuolisen kohtelun toteutumiseksi. Spinnflugakalastuksen rajoitusalueilla vastaavien välineiden ja useampien koukkujen käytön rajoittaminen on kannatettavaa säännön yksiselitteisen toimivuuden kannalta.

TAUSTAA

Suomi ja Ruotsi tarkastelevat vuosittain tarvetta muuttaa Tornion-Muonionjoen kalastussääntöä, mikäli kalakantojen tila sallii muutokset tai vaatii säännön muuttamista. Lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa, että vuonna 2025 sovelletut määräykset ylläpidetään. Lisäksi ministeriö ehdottaa lohisaaliin merkintävelvollisuuden käyttöönottoa jokialueella.

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoja ja perusteltuja ehdotuksia kalastussääntöön tarvittavista muutoksista Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön 16 §:n mukaisia vuotta 2026 koskevia Ruotsin kanssa käytäviä neuvotteluja varten. Lausunnoissa on mahdollista antaa ehdotuksia perusteluineen siitä, onko kalastussäännön 16 §:n mukaisesti kalastussääntöä tarpeellista mukauttaa tai siitä poiketa, ottaen huomioon kalakantojen tila. Maa- ja metsätalousministeriö pyytää ehdotuksia tarvittavista muutoksista etenkin sen osalta, miten kalastuskausilla 2023 - 2025 havaittuun heikkoon lohen nousuun Tornionjokeen tulisi reagoida vuoden 2025 kalastuskauden jälkeen.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Petter Nissén (valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja